

9. Tretyakova M.O., Lapichak I.E. (2004). Stan profesijnyx znan i vmin studentiv vyshhyx navchalnyx zakladiv fizkulturnogo profilyu [The state of professional knowledge and skills of students of higher educational institutions of physical culture]. The theory and practice of physical education. No. 2. Pp. 42-49

10. Żółtek-Daszykowski A. (2009). Wybrane problemy akademickiej kultury fizycznej. Akademicka kultura fizyczna na przełomie stuleci. Uwarunkowania socjologiczne. Krosno. T. 2. Cz. 2. S. 273-282. (in Polish).

УДК: 796.912 6.072.4

*Медведева І. М., Турчинова Г. В.
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ
Yordanova Tatiana,
Academy "Vassil Levski", President of the Bulgarian Skating Federation, Bulgaria, Sofia*

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СУДДІВСТВА ЗА НОВОЮ СИСТЕМОЮ -5 до+5 У ФІГУРНОМУ КАТАННІ НА КОВЗАНАХ

У статті розглянуто зміст змагальних програм у фігурному катанні на ковзанах, сучасні вимоги до їх суддівства. Представлено аналіз нової системи суддівства у виді спорту від -5 до +5 та методику навчання студентів-майбутніх тренерів основам суддівства у фігурному катанні на ковзанах.

Ключові слова: суддівство, система, змагальні програми.

И.М. Медведева, А.В. Турчинова, Т.Иорданова. Методические основы судейства по новой системе от-5 до +5 в фигурном катании на коньках. В статье рассмотрено содержание соревновательных программ в фигурном катании на коньках, современные требования к их судейству. Представлен анализ новой системы судейства от -5 до+5 и методику обучения студентов будущих тренеров основам судейства в фигурном катании на коньках.

Ключевые слова: судейство, система, соревновательные программы.

I.M. Medvedeva, A.V. Turchinova, T. Iordanova. Methodical basis of judging for the new system-5o + 5 in figure skating. The article discusses the content of competitions in figure skating, modern requirements for their refereeing. The analysis of the new system of refereeing in the sport from -5 to +5 and the method of training future students for the training of judges in figure skating is presented. On a basis of the study of competitive activity methodology for skilled skaters, method of teaching future coaches - teachers the basics of judging competitions in figure skating was developed. Competitive skating activity involves demonstration of short and free programs, estimation of opportunities for skaters in accordance with the existing rules of competitions and means of competitive struggle. Organic interconnection of high-tech skiing, balance of programs and creation of an artistic image on ice is a prerequisite for achieving high results in competitions in figure skating. Nowadays, judging problem in figure skating is one of the most serious ones, as judge mistakes, imperfection of the competition rules leads to bias in defining winners at major international competitions, European, Worlds and Olympic championships. Serious attention from the ISU board, national federations and skating skating experts is required in such issues as improvement of results calculation system in various disciplines of figure skating, development of clear differentiation of elements execution techniques and their complexity levels, definition of compositional and performing skills represented by competitive programs. In the sports season 2017-2018 at the international tournament in Tallinn (Estonia) a more differentiated system of skaters skills evaluation system of 5; - 5 was introduced. Proposed evaluation system consists in a more detailed approach of the judges assessment of the elements technology of competitor programs performed by skaters.

Key words: judging, system, competitive programs. Постановка проблеми, актуальність дослідження.

Спортивні змагання є тою центральною ланкою, яка визначає систему організації, методики підготовки спортсменів для результативної змагальної діяльності. Саме в спортивних змаганнях відбувається максимальна реалізація можливостей спортсмена, визначення рівня його підготовленості, досягнення максимальних результатів.

Довгий час зусилля фахівців були спрямовані на удосконалення методологічних основ спортивного тренування, і тільки в останні роки спостерігається підвищений інтерес вчених і практиків до вивчення змагальної діяльності спортсменів [1,2,3].

Змагальна діяльність у фігурному катанні на ковзанах передбачає демонстрацію короткої та довільної програм, оцінку можливостей фігуристів згідно існуючих правил змагань та засобів змагальної боротьби. Органічний взаємозв'язок високої техніки катання, збалансованості програм і створення художнього образу на льоду є передумовою для досягнення високих результатів у змаганнях з фігурного катання на ковзанах [4].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Суб'єктивний характер суддівської оцінки змагальних програм (вправ) дозволяє вважати суддівство однієї з головних проблем у всій змагальній діяльності гімнастів, акробатів, фігуристів (І.В. Абсалямова, Є.П. Аверкович, О.М. Мішин, В.М.Смолевський, Ю.Г.Гавердовський).

Існує багато прикладів, коли випадкові або невідомі суддівські помилки привели до необ'єктивності у визначенні переможців найбільших міжнародних змагань, у тому числі й Олімпійських ігор. Об'єктивність суддівства залежить від досконалості правил змагань, системи підрахунку результатів, умов формування суддівських бригад, впровадження технічних засобів у практику суддівства, кваліфікації суддів, системи контролю за їхніми діями й ін. У будь-якому виді спорту досягнення спортивного результату здійснюється шляхом численних прийомів і дій, об'єднаних у систему, виходячи зі специфіки виду спорту. Ця система прийомів і дій розглядається як техніка змагальної діяльності виду спорту. Залежно від особливостей визначення спортивного результату в змаганнях, техніка у видах спорту зі складнокоординаційною структурою

рухів спрямована на досягнення певної форми й структури рухів, критеріями яких є складність й артистичність дій (О.А.Іванова).

Виклад основного матеріалу. Для участі в змаганнях чемпіонатів МСК фігуристи повинні на міжнародних змаганнях набрати певну суму балів за техніку виконання елементів змагальних програм (короткої та довільної в одиночному та парному катанні, короткого та довільного танцю в спортивних танцях на льоду). Здобуті місця спортсменів на міжнародних змаганнях різного рівня визначають рейтинг фігуристів. На чемпіонатах Європи, світу та Олімпійських іграх для фігуристів в одиночному катанні результат короткої програми визначає їх відбір до фіналу змагань (24 спортсмена), у спортивних танцях на льоду – 20 дуетів та в парному катанні -20 пар (за новими правилами) для виконання довільних програм. Ці правила висувають більш високі вимоги до готовності фігуристів до змагань і підтверджують необхідність відповідної корекції їхнього тренувального процесу. Розвиток фігурного катання на ковзанах супроводжується постійним збільшенням рівня спортивних результатів, складністю змагальних програм і підвищенням майстерності виконавців. Коротка програма одиночного катання у дорослих і юніорів складається з 7 запропонованих елементів зі сполучними кроками. Зміст короткої програми чоловіків і жінок трохи відрізняється. Її тривалість — не більше 2 хв. 50 з, але може бути й менше, якщо в неї включені всі обов'язкові елементи.

Послідовність елементів довільна, музичний супровід вибирається кожним фігуристом за своїм смаком, вокальна музика дозволяється.

Невиконані або зайві елементи, такі як стрибки або обертання, а також повторне виконання невдалих елементів спричиняє зниження оцінки суддями.

Коротка програма для дорослих складається з наступних елементів:

1. *Подвійний аксель.* Стрибок було названо на честь відомого норвезького фігуриста Акселя Паульсена, першим зробившим його. Аксель виконують в 1,5 (одинарний), 2,5 (подвійний) і 3,5 оберти (потрійний). Даний стрибок має позитивний напрямок обертання й виконується зі зміною ноги Першою фігуристкою, що продемонструвала аксель в 1,5 оберти на змаганнях була знаменита Сося Хені. Подвійний аксель вперше виконав відомий американський фігурист Дік Баттон в 1948 р. на V зимових Олімпійських іграх у Санкт-Мориці.

Подвійний аксель фігуристи виконують після потужного розбігу. Під час підготовки до поштовху переходять до ковзання назовні, зберігаючи стійке положення. Для цього після останнього повштовхного кроку розбігу виконують короткочасну фіксацію ланок тіла, контролюючи пряме положення тіла, не опускаючи голову й не сутулячись.

Перехід від розбігу до поштовху повинен виконуватися легко й невимушено. Початкове обертання в цьому стрибку створюється за рахунок руху ковзана повштовхної ноги, що його стопорить [3,5].

Спроба придбати початкове обертання збільшенням кривизни повштовхної дуги звичайно приводить до порушення стійкості руху поздовжньої осі тіла в польоті. Створення початкового обертання за рахунок обертання верхньої частини тіла також небажано, оскільки викликає поворот нижньої частини тіла в тому ж напрямку, що, у результаті, приводить до збільшення кривизни повштовхної дуги з відзначеними вище негативними наслідками. При виконанні подвійного акселя найпоширенішим є комбінований стопор. Положення тіла під час поштовху в цьому стрибку дозволяє виконати потужний маховий рух руками й вільною ногою в напрямку нагору (з акцентом нагору) і перейти до угруповання. Яскраво виражені махові рухи, за допомогою яких фігурист може досягти максимальної висоти й довжини польоту, дозволяють віднести цей стрибок до найбільш ефективних.

2. *Один потрійний стрибок або стрибок в 4 оберти.* Найпоширенішим і зручним для виконання стрибком у цьому випадку є фліп в 3 або 4 оберти. Цей стрибок характеризується позитивним напрямком обертання без зміни ноги. Найчастіше фліп виконують після трійки назовні - всередину з постановкою ковзана поштовхової ноги позаду на зубці. Після повороту трійкою у вихідному положенні перед поштовхом вільна нога й однойменна рука відведені назад, що полегшує наступний обертовий рух верхньої частини тіла. У стрибку фліп повштовхова дуга виконується на внутрішньому ребрі, у стрибку лутці – на зовнішньому ребрі.

У процесі поштовху до початкового обертання, отриманому поворотом верхньої частини тіла, додається обертання, що виникає внаслідок руху, який спортсмен стопорить, зубцями ковзана повштовхної ноги. Тому велика увага приділяється правильній постановці повштовхної ноги на зубці ковзана.

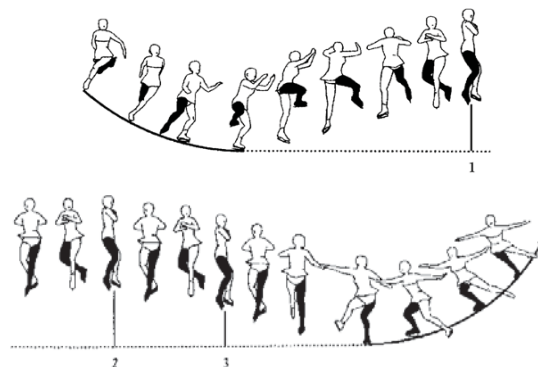

Рис. 1. Техніка виконання стрибка потрійний аксель

Найбільш оптимальним є вертикальне положення ковзана і його зубців при відштовхуванні, що дозволяє фігуристові виконати потужний поштовх. До перекичування техніки стрибка приводить постановка ковзана на нижній

зубець при відштовхуванні [5]. У стрибку фліп повштовхова дуга виконується на внутрішньому ребрі, у стрибку лутц - на зовнішньому ребрі.

У процесі поштовху до початкового обертання, отриманому поворотом верхньої частини тіла, додається обертання, що виникає внаслідок руху, який спортсмен стопорить, зубцями ковзана повштовхної ноги. Тому велика увага приділяється правильній постановці повштовхної ноги на зубці ковзана.

Найбільш оптимальним є вертикальне положення ковзана і його зубців при відштовхуванні, що дозволяє фігуристові виконати потужний поштовх. До перекручування техніки стрибка приводить постановка ковзана на нижній зубець при відштовхуванні [5]. Фігурист повинен прагнути до енергійного розгинання не тільки поштовхової, але й опорної ноги, інакше при приземленні тіло нахилиться вперед.

3. *Один каскад*, що складається із двох стрибків, подвійного й потрійного стрибка, двох потрійних стрибків або стрибка в чотири обертоти й потрійного. У правилах МСК обговорено, що стрибки, що включають у каскад, повинні відрізнятися від сольних. Каскадами називають два стрибки, об'єднаних загальним технічним задумом, виконуваних без поворотів і зміни ноги між стрибками. Своєрідність техніки каскадів полягає в тому, що для виконання наступного стрибка використовується швидкість руху, що залишилася від попереднього. Для досягнення найбільшої швидкості перший стрибок каскаду рекомендується виконувати з пологою траєкторією польоту. Це дозволяє полегшити амортизацію при приземленні. Глибока амортизація після приземлення з попереднього стрибка часто ускладнює виконання наступного [330].

4. *Стрибок в обертання*. За міжнародними правилами дозволяється виконувати будь-який тип стрибка в обертання. Завдання фігуриста при виконанні стрибків в обертання складаються в придбанні великої висоти польоту й швидкого, стійкого обертання після приземлення. У правилах обговорене обов'язкове виконання 8 зворотів в обертанні.

5. *Обертання зі зміною ноги*. Фігурист сам вибирає позицію, що включає, наприклад обертання в ластівці зі зміною ніг чи вовчок зі зміною ніг. Загальна кількість зворотів повинна бути не менш 15, число зворотів на кожній нозі - довільно. Жінки виконують у короткій програмі замість даного обертання заклон назад або убік. Фігуристам дозволяється виконувати вправу в будь-якій позиції, але базова позиція назад чи убік повинна бути збережена протягом необхідного числа зворотів (8 зворотів) без підйому у вертикальне положення.

6. *Комбінація обертань з однією зміною ноги й двома змінами позицій (сидячи, у ластівці, стоячи або в будь-якій їх варіації)* з не менш, ніж 6 зворотами на кожній нозі (у сумі не менш 12 зворотів). Будь-яка комбінація обертань повинна включати всі три основні позиції або їхні варіації.

7. *Одна доріжка кроків різного типу*. Доріжка кроків можуть виконуватися по прямій, діагоналі, колу. Суддями враховується складність представлених кроків. Включаючи різні комбінації кроків, варто чергувати кроки, спрямовані на збільшення швидкості рухів, із кроками, у яких ця можливість виражена слабкіше. У міжнародних правилах передбачається виконання доріжки спіралей жінками-одиночницями. Висока швидкість при виконанні спіралей дозволяє збільшити нахил тіла, підсилуючи динаміку пози. Спіраль є елементом, що дозволяє фігуристові небагато відпочити під час виконання програми й тим самим підготуватися до виконання більше складного елемента. Довільна програма (для чоловіків і жінок) повинна бути добре збалансованою й складається зі стрибків, обертань, кроків й інших сполучних рухів, виконуваних з мінімальним ковзанням на двох ногах у гармонії з музикою, яку обирає сам фігурист (вокальна музика дозволяється).

Стрибки. Кількість подвійних і різних потрійних стрибків не обмежена й надана на вибір учасника, однак, у програму повинні бути включені принаймні один каскад або комбінація стрибків (кількість включених стрибків довільно). Тільки два різних потрійних стрибки на вибір спортсмена можуть бути повторені в каскаді або комбінації стрибків.

На 57 Конгресі МСК в Іспанії було затверджено правило про скорочення часу виконання довільних програм чоловіками (дорослими та юніорами) на 30 секунд. Тому, тільки 7 стрибкових елементів можуть входити до довільних програм фігуристів.

Обертання. Фігурист у програмі повинен виконати не менш трьох різних обертань, одне з яких повинне бути комбінацією обертань, друге простим обертанням й третє - стрибком в обертання.

Кроки. У довільну програму чоловіків та жінок повинна бути включена доріжка кроків різного типу, наприклад, по прямій, по колу, серпантин або інші, що виконують по всій площі ковзанки, що виконується під музичний супровід та відображає концепцію програми.

Хореографічна послідовність кроків, рухів, спіралей повинна містити доріжку кроків, наприклад, по прямій, по колу, серпантин або інші, що виконують по всій площі ковзанки, і одну комбінацію спіралей або спіралі кораблик, ластівка, різні арабески, що виконують також по всій площі ковзанки.

Проблема суддівства у фігурному катанні на ковзанах на теперішній час є однією із самих серйозних, тому що суддівські помилки, недосконалість правил змагань приводять до необ'єктивності при визначенні переможців на великих міжнародних змаганнях, чемпіонатах Європи, світу й Олімпійських іграх. Серйозної уваги з боку керівників МСК, національних федерацій і фахівців з фігурного катання на ковзанах заслуговує рішення таких питань, як удосконалення системи підрахунку результатів у різних дисциплінах фігурного катання на ковзанах, розробка чіткої диференціації техніки виконання елементів та рівнів їх складності, визначення композиційної та виконавської майстерності представлених змагальних програм.

Проблема суддівства також постійно перебуває у полі зору тренерів і фахівців, які готують спортсменів до виступу на змаганнях високого рангу. Слід нагадати про вручення двох золотих олімпійських нагород в парному катанні на Олімпійських іграх в Солт-Лейк-Сіті у 2002 році.

11 лютого 2002 у Солт-Лейк-Сіті (США) на зимових Олімпійських іграх відбулися змагання пар в довільній програмі. Боротьбу за перемогу вели Олена Бережна - Антон Сіхарулідзе (Росія, лідирували після виконання короткої

програми) і Джемі Сале - Давид Пеллетье (Канада, посідали друге місце). Бережна - Сіхарулідзе, що володіють високим рівнем якості виконання всіх елементів, виступили першими і допустили єдину помилку: на приземленні з подвійного акселя партнер замість виїзду зробив крок назовні (step-out), канадська пара виконала всі елементи в довільній програмі без помилок. Рівень майстерності і художнє уявлення програм обох пар, що належать до дуже відрізняються один від одного російської (радянської) і канадської школам, можна було оцінювати по-різному. Судді були поставлені в скрутне становище і, як часто бувало в історії фігурного катання, їх думки розділилися. Вперше в історії відбулася безпрецедентна повторна церемонія нагородження, на якій канадцам замінили срібні медалі на золоті. Бережна - Сіхарулідзе були присутні на церемонії, пара з КНР Шень Сюе - Чжао Хунбо, які посіли третє місце, відмовилася прийняти участь в нагородженні, вважаючи це дійство фарсом.

Скандал призвів до того, що ІСУ вирішило застосувати метод «таємного голосування», коли спочатку судді представляли не країну, а ІСУ (проте всім була відома національна приналежність суддів), а потім оцінки видавалися в міру зростання, так, щоб було незрозуміло, яким арбітром вони були виставлені. Цей же метод перейшов і в нову систему, але тільки до 2016 року. Шестибальна система оцінок проіснувала до 2005 року, коли була офіційно замінена новою суддівською системою (до цього в сезоні 2002-2003 років нова система -3 до +3 тестувалася на різних змаганнях). Система -3 до +3 привнесла багато позитивного в розвиток фігурного катання на ковзанах у світі.

Нова система суддівства складається з оцінювання виступів фігуристів в змагальних програмах двома бригадами фахівців: бригадою суддів, в яку входять непарна кількість фахівців з різних країн – членів МСК. На чемпіонатах МСК кількість суддів становить 9 осіб (з 13 осіб), які обираються в процесі жеребкування за 45 хвилин до початку змагань. Судді, що не попали під час жеребкування, судити коротку програму, обов'язково приймають участь у суддівстві довільної програми. Така ж процедура проводиться перед довільною програмою і (танцем). Судді оцінюють технічну та виконавчу майстерність фігуристів. Шкала оцінок за виконання елементів складається від +3 (за бездоганне виконання) до -3 (за падіння, невиконання елементу, грубі помилки). Інша бригада фахівців називається технічною бригадою, до якої входить три особи: технічний контролер (з – поміж суддів, які складають спеціальний екзаме́н) та двох технічних спеціалістів (з- поміж тренерів, що теж складають екзаме́н). Технічна бригада суддів визначає рівень складності представлених в змагальних програмах елементів фігурного катання та спортивних танців на льоду.

Завдяки впровадженню нової системи суддівства змагальні програми фігуристів значно ускладнились, а саме: спортсмени почали виконувати складні стрибки в 4 оберти і включати їх в комбінації, різноманітні обертання виконуються в надзвичайно красивих позиціях з прискоренням, креативні та оригінальні доріжки кроків, які фігуристи роблять під музичний супровід і відображають характер програми та її ідею. Але розвиток кожної системи передбачає її удосконалення. Тому, за пропозиціями фахівців та суддів МСК була запропоновано удосконалити система суддівства за шкалою -3 до +3. У спортивному сезоні 2017-2018 р. на міжнародному турнірі в Таллінні (Естонія) була впроваджена більш диференційована система оцінювання технічної майстерності фігуристів +5; -5. Запропонована система оцінювання полягає в більш детальному підході оцінювання суддями техніки елементів змагальних програм, які виконують фігуристи. Вперше цю систему суддівства було апробовано на міжнародних змаганнях в минулому році в Таллінні, а цей спортивний сезон, починаючи з юніорського Гран-При в Братиславі вже проводиться за системою +5 -5.

Зміст її полягає в наступному: остаточна оцінка судді за техніку елемента, який виконав фігурист у змагальній програмі, складається як з позитивного та негативного аспектів. Кінцева оцінка складається з позитивної сторони оцінювання, а при наявності помилок згідно їх градації, вони складаються, якщо їх декілька, і відраховуються від початкового позитивного значення. Для встановлення стартової позитивної оцінки судді повинні враховувати, так названі буллеті (бонуси) для кожного з елементів. Наприклад, загальні рекомендації по суддівству стрибків і їх комбінацій передбачають враховувати наступне:

- +1 - дуже добра висота стрибка та його довжина (для всіх стрибків, каскадів та комбінацій);
- +2 – добре відштовхування та приземлення;
- +3 – виконання без напруження (включаючи ритм виконання стрибків у каскадах та комбінаціях);
- +4 – кроки перед стрибком та незвичайний чи креативний вхід у стрибок;
- +5 – дуже добре положення тіла у всіх періодах та фазах виконання стрибка;
- +6 – стрибок виконано в музику.

Враження легкості рухів і впевненості катання створюється в змагальних програмах від технічно правильно виконаних елементів, особливо від ковзання, сполучних кроків і різних рухів під музику, виконаних з гарною поставою і відповідним стилем.

Висновки: Представлений матеріал буде сприяти підвищенню рівня професійної майстерності тренерів-викладачів, набуті ними знання дозволять їх використовувати у підготовці кваліфікованих спортсменів, створенню ними успішних змагальних композицій, росту результатів українських фігуристів на міжнародній арені.

Перспективи використання результатів дослідження. У зв'язку з сучасними вимогами до професії тренера, який спроможний виховати спортсменів високої кваліфікації та необхідністю вдосконалення набутих ним в процесі навчання у вузі професійних знань та навичок, виникла потреба у створенні курсів підвищення кваліфікації тренерів – викладачів, підготовці суддів міжнародної категорії.

Література

1. Гришина М.В. Теоретико-методические основы управления тренировочным процессом в фигурном катании на коньках: автореф. дис. на соискание учен. степени доктора пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки»/М.В. Гришина. М., 1991. 50 с.
2. Медведєва І.М. Теоретико-методичні засади підготовки фахівців зі складнокоординаційних видів спорту: монографія / Ірина Михайлівна Медведєва-К.: Вид.-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008.-379 с.

3. Мишин А.Н. Техника исполнения и методика обучения много-оборотным прыжкам конькобежца-фигуриста: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки»/А.Н. Мишин.— Л., 1973.— 21 с.
4. Спеціальні і технічні правила з одиночного і парного, спортивних танців на льоду 2018 (Прийняті на черговому 57- му Конгресі МСК у червні 2018 року).
5. Technical Tips. Toe-jumps. – Ice light// The British Bursery Kevin. Ice Teachers Association. – 1997. - № 16.

References

- 1.Grishina M.V. (1991). Teoretiko-metodicheskiye osnovy upravleniya trenirovochnym protsessom v figurnom katanii na kon'kakh [Theoretical and methodological foundations of the management of the training process in figure skating]. (DSc thesis abstract). M. 50 p.
- 2.Medvedeva I.M. (2008). Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky fakhivtsiv zi skladnokoordynatsiynnykh vydiv sportu. [Theoretical and methodological principles of training specialists in complex coordination sports] (monograph). Publ. National Pedagogical Dragomanov University. 379 p.
- 3.Mishin A.N. (1973). Tekhnika ispolneniya i metodika obucheniya mnogooborotnym pryzhkam kon'kobezhetsa-figurista: (Abstract of Ph.D. thesis). L. 21 p.
- 4.Spetsial'ni i tekhnichni pravyla z odynochnoho i parnoho, sportyvnykh tantsiv na l'odu 2018 [Special and technical rules for single and dual, sports dancing on ice 2018] (June 2018)
- 5.Technical Tips. Toe-jumps. – Ice light. (1997). The British Bursery Kevin. Ice Teachers Association. No. 16.

УДК.378.091.12:796

Мединський С. В.,
Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів,
Слобожанінов П. А.,
Чернівецький Національний університет, м. Чернівці

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ УКРАЇНИ (З УРАХУВАННЯМ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ)

У статті розглянуто проблемні аспекти підготовки фахівців фізичного виховання і спорту, що пов'язані із нормативно-законодавчим регулюванням галузі фізичної культури та спорту, в Україні. Розглянуто Закони України, Укази Президента України, постанови Кабінету міністрів України, накази, листи, роз'яснення і рекомендації Міністерства освіти і науки. Наведено невизначеності та неузгодженості у законодавстві щодо вищої освіти у галузі фізичного виховання і спорту; регламентування структури навчальних планів; нормування кількості необхідних аудиторних годин на один кредит ЄКТС. Проведено анкетування викладачів закладів вищої освіти України, фахівців з фізичної культури, щодо доцільності потреби та поновлення на державному рівні освітньої галузі «Фізичне виховання, спорт, здоров'я людини»; доцільності розширення переліку спеціальностей, згідно яких буде провадитися підготовка фахівців сфери фізичної культури і спорту в Україні; можливих напрямів розвитку освітньої галузі з урахуванням закордонного досвіду.

Ключові слова: професійна підготовка, фахівець, фізична культура, спорт, вища освіта.

Медынский С. В., Слобожанінов П. А. Перспективы развития профессиональной подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта Украины (с учетом зарубежного опыта). В статье рассмотрены проблемные аспекты подготовки специалистов физического воспитания и спорта, связанные с нормативно-законодательным регулированием отрасли физической культуры и спорта в Украине. Рассмотрены Законы Украины, Указы Президента Украины, постановления Кабинета министров Украины, приказы, письма, разъяснения и рекомендации Министерства образования и науки. Определены неопределенности и несогласованности в законодательстве о высшем образовании в области физического воспитания и спорта; регламентирование структуры учебных планов; нормирование количества необходимых аудиторных часов в один кредит ЕКТС. Проведено анкетирование преподавателей высших учебных заведений Украины, специалистов по физической культуре, о целесообразности и возобновлении на государственном уровне образовательного направления «Физическое воспитание, спорт, здоровье человека»; целесообразности расширения перечня специальностей, по которым будет производиться подготовка специалистов сферы физической культуры и спорта в Украине; возможных направлений развития образования с учетом зарубежного опыта.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, специалист, физическая культура, спорт, высшее образование.

Medynskyi S. V., Slobozhaninov P. A. Prospects of development of professional studing of specialists in field of physical culture and sports in Ukraine (with consideration of foreign experience). The article deals with the problematic aspects of training of specialists in physical education and sport related to normative and legislative regulation of the field of Physical Culture and Sport in Ukraine. The Laws of Ukraine, Decrees of the President of Ukraine, Decrees of the Cabinet of Ministers of Ukraine, orders, letters, explanations and recommendations of the Ministry of Education and Science are considered. The uncertainties and inconsistencies in the legislation on educational field of Physical Education and Sports, the regulation of the curriculum structure, the normalization of the number of required class hours per ECTS credit are presented.